

РЕЦЕНЗІЇ

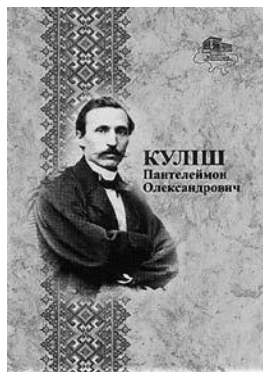
Олена Білик,

головний бібліограф

Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого,

e-mail: nbv@nplu.org

До ювілею П. Куліша

Куліш Пантелеймон Олександрович : до 200-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Нац. б-ка України імені Ярослава Мудрого ; упоряд.: О. Білик, К. Науменко [та ін.]. — Київ, 2019. — 288 с.

У 2019 р. світ відзначив 200 років від дня народження Пантелеймона Куліша, українського прозаїка, поета, драматурга, історика, фольклориста,

етнографа, мовознавця, перекладача, критика, публіциста, редактора, видавця, однієї із найбільш знакових постатей, що репрезентують Україну.

За радянських часів у підручниках з літератури ім'я письменника згадували не часто, оскільки він опинився під ідеологічною забороною як "український буржуазний націоналіст". В Україні постать П. Куліша тривалий час не привертала значної уваги, доки хвиля національного відродження не повернула в науковий і літературний обіг його славетне ім'я.

Сьогодні спостерігаємо поживлення інтересу до неординарної особистості Пантелеймона Олександровича. "Що ж до ідеального революціонера-громадянина, — зауважував М. Хвильовий, — то більшого за Панька Куліша не знайти. Здається, тільки він один маячить світлою плямою з темного минулого. Тільки його можна вважати за справжнього європейця, за ту людину, яка наблизилась до типу західного інтелігента" [1].

До ювілею письменника Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого підготувала біобібліографічний покажчик "Куліш Пантелеймон Олександрович" — своєрідну бібліографічну версію життєвого й творчого шляху цієї непересічної особистості. У виданні репрезентовано публікації творів П. Куліша та праць про нього, що вийшли друком від 2002 до початку 2019 р. (2137 позицій). Покажчик є хронологічним продовженням бібліографічної праці знаного українського літературознавця О. Федорука "Пантелеймон Куліш: бібліографія літератури (1989—2002)".

Структура видання традиційна: на початку вміщено перелік "Основні дати життя і творчості П. Куліша"; бібліографічна частина складається з двох розділів: "Твори П. Куліша" та "Література про П. Куліша".

Перший розділ ознайомлює з різновекторною творчістю видатного діяча, його прозовими, поетичними й драматичними творами, численними публікаціями на філософські, історичні, філологічні теми, етнографічними

записами, спогадами, епістолярною та мистецькою спадщиною тощо. Зокрема, вміщено бібліографічні відомості про видання першого історичного роману українською мовою "Чорна рада. Хроніка 1663 року", котрий І. Франко визнав "найліпшою історичною повістю в нашій літературі" [2]; першого україномовного букваря "Граматка", що призначався не тільки для дітей, а й для осіб, які не мали початкової шкільної освіти; про праці П. Куліша як першого біографа М. Гоголя тощо. Матеріали окремого підрозділу присвячено П. Кулішу-перекладачеві, який, зокрема, разом з І. Пулюєм та І. Нечум-Левицьким переклав українською "Святе письмо Старого і Нового Завіту". На жаль, через обмежені хронологічні рамки до покажчика не ввійшли матеріали про переклади п'єс В. Шекспіра, поезій А. Міцкевича, Дж. Байрона, Г. Гейне, Й.-В. Гете, Ф. Шиллера, уривки з "Іліади" й "Одіссеї" Гомера, переспіви творів О. Пушкіна, А. Фета, О. Кольцова та інші.

Другий розділ містить інформацію про окремі видання, публікації та згадки про П. Куліша у книгах, збірниках, альманахах, довідкових, періодичних, продовжуваних виданнях, у підручниках і навчальних посібниках. У відповідних підрозділах згруповано відомості про автореферати дисертацій, предмет яких становить дослідження життя й творчості митця (72 позиції); листування діячів культури, в якому є згадка про письменника; твори образотворчого мистецтва та художньої літератури, присвячені П. Кулішу.

В окремій рубриці — "На допомогу вчителю" — зібрано бібліографічні описи планів-конспектів уроків, тематичних атестацій, тестових запитань і матеріалів до факультативних занять щодо вивчення творчості Пантелеймона Олександровича у школах.

За адресами сайтів, наведених у підрозділі "Електронні ресурси", можна знайти інформацію про П. Куліша, відгуки на книги про письменника, матеріали щодо заходів із вшанування його пам'яті, поміж яких заснування обласного історико-меморіального музею-заповідника П. Куліша "Ганнина Пустинь", екранізація "Чорної ради", створення документальної стрічки "Невгамовний Пантелеймон", започаткування Міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша та встановлення пам'ятника на Сумщині.

Посібник розраховано на широке коло користувачів: філологів (літературознавців, мовознавців), учителів-словесників, аспірантів, студентів філологічних факультетів ЗВО, працівників бібліотек та інформаційних служб, а також усіх, хто цікавиться творчістю П. Куліша, — "одного з найпродуктивніших будителів національної самосвідомості українців..." [3].

Список використаної літератури

1. Хвильовий М. Думки проти течії : памфлети / М. Хвильовий. — Харків, 1926. — С. 53.
2. Франко І. Збір. тв. : у 50 т. / І. Франко. — Київ, 1984. — Т. 41. — С. 288.
3. Жулинський М. Українська література: творці і твори / М. Жулинський. — Київ, 2011. — С. 163.

Надійшла до редакції 17 грудня 2019 року